

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 82 ja 84 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia, jotka johtuvat pyroteknisten tuotteiden markkinoille saattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin saattamisesta kansalliseen lainsäädäntöön.

Laissa ehdotetaan muutettaviksi säännöksiä siitä, kenelle räjähteitä ja erityisesti pyroteknisiä tuotteita voidaan luovuttaa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös toiminnanharjoittajasta, joka työssään tai elinkeinotoiminnassaan tarvitsee pyroteknisiä tuotteita. Toiminnanharjoittajalla tulisi olla palvelukseensa asiantuntija, jolta edellytettäisiin riittä-

viä tietoja pyroteknisten tuotteiden turvallisuudesta käytöstä ja käsittelystä. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä asiantuntijan koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ja pätevyden toteamisesta. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi ammoniumnitraatin luovutusrajoituksia ja hallussapitoa koskevat säännökset, koska ammoniumnitraattia koskeva luovutusrajoitus sisältyy kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 4 päivänä heinäkuuta 2013.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 23 päivänä toukokuuta 2007 direktiivin 2007/23/EY pyroteknisten tuotteiden markkinoille saattamisesta, jäljempänä *pyroteknikkadirektiivi*. Direktiivi sisältää muun muassa pyroteknisille tuotteille asetettavat vaatimukset, vaatimustenmukaisuuden osoittamisen menettelyt, merkintävaatimukset, vähimmäisikärajat pyroteknisten tuotteiden luovuttamiselle sekä valtuuden kansallisten rajoitusten tekemiseen yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun perusteella. Direktiivin mukaan kansalliset säännökset on annettava viimeistään 4 päivänä

tammikuuta 2010 ja niiden on tultava voimaan yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen ilotulitteiden osalta viimeistään 4 päivänä heinäkuuta 2010 ja muiden pyroteknisten tuotteiden osalta viimeistään 4 päivänä heinäkuuta 2013.

Pyroteknikkadirektiivi kuuluu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki, soveltamisalaan. Direktiivin voimaansaattaminen on edellyttänyt kemikaaliturvallisuuslain muuttamista. Tätä koskeva kemikaaliturvallisuuslain muutos (1030/2009) tuli pääosin voimaan 16 päivänä joulukuuta 2009.

Pääosa pyrotekniikkadirektiivin vaatimuksista on säädetty voimaan kemikaaliturvallisuuslain perusteella annettavilla valtioneuvoston asetuksilla. Valtioneuvoston asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuuden toteamisesta (1102/2009) sisältää keskeiset direktiivin vaatimukset pyroteknisten tuotteiden luokituksesta, olennaisista turvallisuusvaatimuksista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja CE-merkinnästä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella (1103/2009) räjähdeseasetuksen muuttamisesta säädettiin kansallisista, pyrotekniikkadirektiiviin liittyvistä ilotulitteiden luovutusrajauksista. Nämä asetukset tulivat pääosin voimaan 23 päivänä joulukuuta 2009.

Pyrotekniikkadirektiivin mukaan kansalliset säännökset direktiivin vaatimusten voimaansaattamiseksi muiden pyroteknisten tuotteiden kuin yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen ilotulitteiden osalta on tultava voimaan viimeistään 4 päivänä heinäkuuta 2013. Tämän mukaisesti edellä mainittu valtioneuvoston asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuuden toteamisesta tulee voimaan 4 päivänä heinäkuuta 2013 muiden pyroteknisten tuotteiden kuin yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen ilotulitteiden osalta. Näitä tuotteita ovat ammattikäyttöön tarkoitetut ilotulitteet, teattereissa käytettävät pyrotekniset tuotteet sekä muut pyrotekniset tuotteet, joista merkittävimmän tuoteryhmän muodostavat autojen turvalaiteissa käytettävät pyrotekniset tuotteet, kuten turvatyyny ja turvavöiden esikiristimet.

Pyrotekniikkadirektiivin vaatimukset on saatettu kansalliseen lainsäädäntöön yhtä vaatimusta lukuun ottamatta. Direktiivi edellyttää, että ammattikäyttöön tarkoitettuja ilotulitteita sekä osaa teattereissa käytettävistä pyroteknisistä tuotteista ja muista pyroteknisistä tuotteista käyttävät vain asiantuntijat. Direktiivi edellyttää myös, että kansallisesti määritellään menettelyt, miten edellä mainitut asiantuntijat yksilöidään ja hyväksytään.

Kansallisessa lainsäädännössä ei ole määritelty asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksia ja mahdollisia hyväksymismenettelyitä teattereissa käytettävien pyroteknisten tuotteiden ja muiden pyroteknisten tuotteiden osalta. Tämän vuoksi ehdotetaan kemikaaliturvallisuuslain 82 §:n muuttamista siten, että pyro-

tekniikkadirektiivin vaatimukset täyttyvät tältä osin.

Lain 82 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettävän voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että räjähteitä saa luovuttaa sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä, räjäytys- ja louhintatyötä tekeväälle liikkeelle sekä panostajalaissa (219/2000) tarkoitetulle panostajalle. Tässä yhteydessä ei tarkemmin säädetä, mitä räjähteitä näille toiminnanharjoittajille voidaan luovuttaa. Tarkoituksena on, että nämä toiminnanharjoittajat saavat käyttöönsä niitä räjähteitä, joita he elinkeinotoiminnassaan tarvitsevat ja joiden käyttöön heillä on vaadittu pätevyys.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa selvennetään sitä, että 1 momentissa tarkoitettulla toiminnanharjoittajalla ja räjähteiden vastaanottajalla tulee lisäksi olla lain 74 §:ssä tarkoitettu räjähteiden siirtoon oikeuttava asiakirja eli siirtodokumentti.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettävän siitä, kenelle pyroteknisiä tuotteita voidaan luovuttaa. Momentin mukaan tuotteita voidaan luovuttaa lain 81 §:ssä tarkoitetulle erikoistehosteiden käyttäjälle, 93 §:ssä tarkoitetulle ilotulitteiden valmistuksesta tai maahantuonnista vastaavalle toiminnanharjoittajalle sekä 94 §:ssä tarkoitetulle ilotulitusnäytöksen järjestäjälle.

Pykälän 4 momentin mukaan pyroteknisiä tuotteita saa lisäksi luovuttaa toiminnanharjoittajalle, joka työssään tai elinkeinotoiminnassaan tarvitsee pyroteknisiä tuotteita. Tässä mainittu toiminnanharjoittaja liittyy nimenomaan pyrotekniikkadirektiivissä mainittuihin teattereissa käytettäviin pyroteknisiin tuotteisiin ja muihin pyroteknisiin tuotteisiin. Toiminnanharjoittajalla tulisi olla palveluksessaan asiantuntija, jolta edellytettäisiin riittäviä tietoja luovutettavien pyroteknisten tuotteiden turvallisesta käytöstä ja käsittelystä. Tämä edellyttäisi riittäviä tietoja esimerkiksi pyroteknisen tuotteen käyttökohteesta ja asennuksesta. Lisäksi asiantuntijalta edellytettäisiin, että hän on osallistunut valmistajan tai maahantuojan tai näiden valtuuttaman organisaation antamaan tuotekohtaiseen koulutukseen. Asiantuntijan koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden toteamisesta on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneu-

voston asetuksella. Tätä koskeva valtuus ehdotetaan lisättäväksi pykälän 6 momenttiin.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan pidettävän nykyinen säännös, jonka mukaan räjähteiden luovuttaminen päihtyneelle ja alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Voimassa olevasta räjähteiden luovutusrajoituksia käsittelevästä pykälästä ehdotetaan kumottavaksi ammoniumnitraattia koskevat luovutusrajoitukset, koska ammoniumnitraattia koskeva luovutusrajoitus sisältyy kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1907/2006 (REACH). Samoin ehdotetaan kumottavaksi 84 §:n 2 momentti, jossa säädetään ammoniumnitraatin hallussapidosta.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksessä ehdotetuilla toimenpiteillä ei ole merkittäviä vaikutuksia alan toiminnanharjoittajien toimintaan, koska tässä esityksessä tukeudutaan asiantuntijan pätevyysvaatimusten osalta pääosin jo käytössä oleviin pätevyysvaatimuksiin. Uutena vaatimuksena on se, että autojen turvalaitteisiin sisältyvien pyroteknisten tuotteiden ja muiden pyroteknisten tuotteiden osalta alan toiminnanharjoittajilta edellytetään asianomaisten pyroteknisten tuotteiden turvallisen käytön vaatiman koulutuksen järjestämistä.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa.

Esitystä on käsitelty valmistelun aikana työ- ja elinkeinoministeriön apuna toimivassa turvallisuustekniikan neuvottelukunnassa ja neuvottelukunnan pyrotekniikka- ja räjähdelaostojen on ollut mahdollista kommentoida esitystä. Esitysluonnosta on käsitelty myös kemikaalineuvottelukunnassa.

Saaduissa kannanotoissa esitetyt ehdotukset on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan esitystä viimeisteltäessä.

4 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset 82 §:n 4 momentissa tarkoitetun asiantuntijan koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden toteamisesta on tarkoitus antaa 82 §:n 6 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Teattereissa käytettävien pyroteknisten tuotteiden osalta on tarkoitus tukeutua panostajalain perusteella määriteltyyn teosteräjäyttäjän pätevyyden omaavan panostajan käyttöön. Autojen turvalaitteisiin sisältyvien pyroteknisten tuotteiden ja muiden pyroteknisten tuotteiden osalta asiantuntijalta on tarkoitus edellyttää riittäviä tietoja pyroteknisten tuotteiden turvallisesta käytöstä ja käsitelystä sekä osallistumista valmistajan tai maahantuojan antamaan koulutukseen. Hyväksytyksi suoritetusta koulutuksesta tuotteen valmistaja tai maahantuoja tai näiden valtuuttama organisaatio antaisi kirjallisen todistuksen. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös tarkemmin räjähteiden luovutuksesta ja luovutusrajoituksista.

Valtioneuvoston asetus on tarkoitus saattaa voimaan samaan aikaan kuin tähän esitykseen sisältyvä laki.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 4 päivänä heinäkuuta 2013. Lain voimaantuloajankohta on pyrotekniikkadirektiivin mukainen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 82 ja 84 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 84 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 82 § seuraavasti:

82 §

Räjähteiden luovutusrajoitukset

Räjähteitä saa luovuttaa:

1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä;

2) räjäytys- ja louhintatyötä tekevälle liikkeelle, jonka palveluksessa on panostajalaisa tarkoitettu panostaja;

3) panostajalaisa tarkoitettulle panostajalle. Edellä 1 momentissa tarkoitettulla räjähteiden vastaanottajalla on oltava siirtotodistus.

Pyroteknisiä tuotteita saa luovuttaa:

1) 81 §:ssä tarkoitettulle erikoistehosteiden käyttäjälle;

2) 93 §:ssä tarkoitettulle ilotulitteiden valmistuksesta tai maahantuonnista vastaavalle toiminnanharjoittajalle;

3) 94 §:ssä tarkoitettulle ilotulitusnäytöksen järjestäjälle.

Pyroteknisiä tuotteita saa luovuttaa lisäksi toiminnanharjoittajalle, joka työssään tai

elinkeinotoiminnassaan tarvitsee pyroteknisiä tuotteita. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminnanharjoittajalla on palveluksessaan asiantuntija, jolla on riittävät tiedot luovutettavien pyroteknisten tuotteiden turvallisesta käytöstä ja käsittelystä sekä tuotteen valmistajan tai maahantuojan tai näiden valtuuttaman organisaation antama tuotekohtainen koulutus, jossa selvitetään pyroteknisen tuotteen ominaisuudet, vaaratekijät, asennus, huolto ja hävittäminen.

Räjähteiden luovuttaminen päihtyneelle ja alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä räjähteiden luovutuksesta ja luovutusrajoituksista sekä 4 momentissa tarkoitettuna asiantuntijan koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden toteamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Työministeri *Lauri Ihalainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 82 ja 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 84 §:n 2 momentti, sekä
muutetaan 82 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

82 §

82 §

Räjähteiden luovutusrajoitukset

Räjähteiden luovutusrajoitukset

Räjähteitä saa luovuttaa:

- 1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä;
- 2) räjäytys- ja louhintatyötä tekeväälle liikkeelle, jonka palveluksessa on panostajalaissa tarkoitettu panostaja;
- 3) panostajalaissa tarkoitettulle panostajalle;
- 4) *ilotulitusnäytöksen järjestäjälle.*

Ammoniumnitraattia saa luovuttaa:

- 1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä tai jolla on lupa varastoida ammoniumnitraattia;
- 2) sille, joka tarvitsee ammoniumnitraattia elinkeinotoiminnassaan.

Räjähteitä saa luovuttaa:

- 1) sille, jolla on lupa valmistaa tai varastoida räjähteitä;
- 2) räjäytys- ja louhintatyötä tekeväälle liikkeelle, jonka palveluksessa on panostajalaissa tarkoitettu panostaja;
- 3) panostajalaissa tarkoitettulle panostajalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla räjähteiden vastaanottajalla on oltava siirtotodistus.

Pyroteknisiä tuotteita saa luovuttaa:

- 1) 81 §:ssä tarkoitettulle erikoistehosteiden käyttäjälle;
- 2) 93 §:ssä tarkoitettulle ilotulitteiden valmistuksesta tai maahantuonnista vastaavalle toiminnanharjoittajalle;
- 3) 94 §:ssä tarkoitettulle ilotulitusnäytöksen järjestäjälle.

Pyroteknisiä tuotteita saa luovuttaa lisäksi toiminnanharjoittajalle, joka työssään tai elinkeinotoiminnassaan tarvitsee pyroteknisiä tuotteita. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminnanharjoittajalla on palveluksessaan asiantuntija, jolla on riittävät tiedot luovutettavien pyroteknisten tuotteiden turvallisesta käytöstä ja käsittelystä sekä tuotteen valmis-

tajan tai maahantuojan tai näiden valtuuttaman organisaation antama tuotekohtainen koulutus, jossa selvitetään pyroteknisen tuotteen ominaisuudet, vaaratekijät, asennus, huolto ja hävittäminen.

Räjähteiden ja ammoniumnitraatin luovuttaminen päihtyneelle ja alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Räjähteiden luovuttaminen päihtyneelle ja alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähteiden ja ammoniumnitraatin luovutusrajoituksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää, ettei ammoniumnitraatin luovutusrajoitukset koske sellaisia ammoniumnitraattia sisältäviä seoksia tai tuotteita, joista aiheutuva vaara on vähäinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä räjähteiden luovutuksesta ja luovutusrajoituksista sekä 4 momentissa tarkoitetun asiantuntijan koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ja pätevyyden toteamisesta.

84 §

Räjähteiden hallussapito

Ammoniumnitraattia saavat pitää hallussaan ainoastaan ne, joille sitä voidaan luovuttaa 82 §:n mukaisesti.

84 §

Räjähteiden hallussapito

(kumotaan 2 momentti)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 _____ .